

*Mens worden naar Gods hart.
Christenen geroepen tot heiligheid*

*Wees heilig, want ik ben heilig (1 Pe 1,16)
Studie- en bezinningssessie Grootseminarie Brugge 2019*

1. Waarom spreken over heiligheid? De oproep tot heiligheid is niet nieuw

- 2^e Vaticaans Concilie: dogmatische constitutie over de Kerk - Lumen Gentium (Licht van de Volkeren) (1964)

“Uitgerust met zoveel heilzame middelen worden alle gelovigen van iedere staat en stand, elk volgens zijn eigen weg, door de Heer geroepen, om volmaakt en heilig te zijn, zoals de Vader zelf volmaakt is.” (LG 11)

- Thema ‘heiligheid’ ligt in lijn van eerdere exhortaties van Paus Franciscus:

Meer aandacht voor bekering, verdieping, gebed, genade, een persoonlijke relatie met God
Vanuit deze basis → focus op missionaire pastoraal, een Kerk die naar buiten treedt, luisterend aanwezig is bij en betrokken is op mensen.

- Paus Franciscus heeft expliciete aandacht voor het thema ‘heiligheid’ in zijn apostolische exhortatie ‘Wees blij en juich (Gaudete et exultate). Over de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld’ (maart 2018).

“Mijn bescheiden bedoeling is om de oproep tot heiligheid opnieuw te laten klinken en ingang te doen vinden in onze tijd, met al zijn risico’s uitdagingen en kansen. Want de Heer heeft ieder van ons uitgekozen om ‘heilig en vlekkeloos voor Hem te staan in liefde’ (Ef 1,4).” (G et E 2)

“(…) toch wil ik met deze exhortatie vooral benadrukken dat de Heer de oproep tot heiligheid tot elk van ons richt en dat Hij ook jou persoonlijk aanspreekt: ‘Wees heilig, omdat Ik heilig ben’ (Lv 11, 44; cf. 1 Pe 1, 16)” (G et E 10)

2. Even stilstaan.. wat roept het woord ‘heiligheid’ bij jou op?

- Enkel voor mensen die zalig of heilig werden verklaard
- Enkel voor die mensen die zich kunnen onttrekken aan dagelijkse beslommeringen en veel tijd kunnen maken voor gebed
- Enkel voor bisschoppen, priesters en religieuzen
- Heiligen zijn mensen die een perfect leven leiden, zonder tekorten en mislukkingen
- ...

Samen met Piet Raes kunnen we straks uitwisselen in groepjes over facetten van heiligheid.

3. Paus Franciscus over heiligheid in 'Wees blij en juich'

- H 1: De oproep tot heiligheid
- H 2: Twee subtiele vijanden van heiligheid
- H 3: In het licht van de Meester
- H 4: Tekenen van heiligheid in deze wereld
- H 5: Strijd, waakzaamheid, onderscheiding

4. Hoe ziet paus Franciscus heiligheid in zijn exhortatie 'Wees blij en juich'?

Enkele sporen, die verder zullen uitgediept worden tijdens deze studie- en bezinningsmeerdaagse

- Christenen die zich geliefd weten door God en van deze liefde, deze vreugde, dit geloof getuigen doorheen en met hun hele leven, op de plaats waar ze zijn, bidden, werken en liefhebben.

"Het voorbeeld van vele priesters, religieuzen en leken die zich met grote trouw wijden aan de verkondiging en anderen van dienst zijn, vaak op risico van hun eigen leven en zeker ten koste van hun comfort, kan ons stimuleren. Hun getuigenis herinnert ons eraan dat de Kerk niet zozeer bureaucraten en ambtenaren nodig heeft, maar hartstochtelijke missionarissen, verteerd door het enthousiasme om het ware leven door te geven." (G et E 138)

"Er zijn moeilijke momenten van kruis en lijden, maar niets kan deze bovennatuurlijke vreugde vernietigen die 'zich aanpast en andere vormen aanneemt, maar er altijd is, als een lichtstraal die geboren wordt uit de persoonlijke zekerheid dat we oneindig bemind worden, dwars door alles heen'. Die vreugde brengt een diepe zekerheid, een serene hoop en een geestelijke vervulling die de wereld niet kan begrijpen of waarderen." (G et E 125)

'Heiligheid is het mooiste gelaat van de Kerk', schrijft paus Franciscus (G et E 9). Stefaan Franco zal dinsdag dieper ingaan op de vraag hoe de Kerk heiligheid begrijpt, waarom we de Kerk zelf heilig noemen en hoe dat te rijmen valt met zonde in de Kerk.

- Er zijn veel manieren om te getuigen van Gods liefde. Iedere christen, in welke levensvorm hij/zij ook leeft, is geroepen om te getuigen en heeft een unieke roeping. Paus Franciscus verwijst naar Bijbelse getuigen, mensen die heilig werden verklaard, maar ook naar moeders, grootmoeders, andere geliefden, mensen die 'naast onze deur' leven.

"We zijn allemaal geroepen om heiligen te worden door liefdevol te leven en een persoonlijk getuigenis te geven in alles wat we doen, op de plaats waar we zijn. Heb je je leven aan God gewijd? Wees heilig en beleef vreugdevol je engagement. Ben je getrouwd? Wees heilig door te beminnen en te zorgen voor je partner, zoals Christus dit deed voor de Kerk. Ben je een werknemer? Wees heilig door integer en vakkundig je werk te verrichten in dienst van je medemensen. Ben je vader, moeder, grootvader, grootmoeder? Wees heilig door je kinderen met geduld te leren om Jezus te volgen. Heb je een gezagspositie? Wees heilig door je voor het algemeen welzijn in te zetten en te verzaken aan persoonlijk gewin" (G et E 14)

"Ik kijk graag naar de heiligheid die aanwezig is in het geduld van Gods volk: bij ouders die hun kinderen met liefde opvoeden, bij mannen en vrouwen die hard werken voor het levensonderhoud van hun gezin, bij zieken en oudere religieuzen die blijven glimlachen. In hun dagelijkse volharding zie ik de heiligheid van de strijdende Kerk. Heel vaak is die heiligheid te

vinden 'naast ons deur', bij onze naaste buren, die in ons midden wonen en daar Gods aanwezigheid weerspiegelen." (G et E 7)

Jannica De Prenter zal ons deze namiddag wat meer vertellen over deze bijbelse getuigen, over heiligheid in het Oude Testament. Daarna verkennen we samen met Hellen Mardaga het thema 'heiligheid' in het Nieuwe Testament. We horen reeds in de titel van deze meerdaagse de oproep tot heiligheid klinken in de eerste brief van Petrus: 'Wees heilig, want ik ben heilig' (1 Pe 1,16).

- Elke christen wordt geroepen om op een bepaalde manier Christus na te volgen (roeping = gehoor geven aan de genade die je bij je doopsel ontvangen hebt in de H. Geest).

"Iedere heilige is een zending, een plan van de Vader om op een bepaald moment in de geschiedenis, een aspect van het Evangelie te weerspiegelen en gestalte te geven." (G et E 19)

"Ten diepste betekent heiligheid dat wij de mysteries van ons leven in verbondenheid met Hem beleven. Dit houdt in dat we ons op een unieke en persoonlijke manier verenigen met de dood en de verrijzenis van de Heer, voortdurend sterven en verrijzen met Hem. Maar dat kan ook inhouden dat we in ons persoonlijk leven verschillende aspecten van Jezus' aardse leven opnieuw beleven: zijn verborgen leven, zijn leven in gemeenschap, zijn liefde voor de kleinsten, zijn armoede en andere vormen van zijn zelfgave uit liefde. De overweging van deze mysteries, zoals de Heilige Ignatius van Loyola het voorstelde, zet ons aan om ze gestalte te geven in onze keuzes en ons gedrag. (...) Alles wat Christus in zijn leven doorstaan heeft, doorleeft Hij, opdat wij het kunnen beleven in Hem en Hij het beleeft in ons." (G et E 20)

"Het plan van de Vader is Christus en wij in Hem. Uiteindelijk is het Christus die bemint in ons, want heiligheid is niets anders dan liefde die in iemands leven tot volle wasdom is gekomen. Daarom wordt de maat van heiligheid bepaald door de wijze waarop christus in ons gestalte krijgt, door de manier waarop wij met de kracht van de Heilige Geest, geheel ons leven afstemmen op het zijne. Iedere heilige is een boodschap die de Heilige Geest haalt uit de rijkdom van Jezus Christus en geeft aan zijn volk." (G et E 21)

Lieve Dierynck zal woensdag vanuit een meer spirituele invalshoek dieper ingaan op de weg van en naar heiligheid in het concrete dagelijkse leven als moeder, echtgenote en werkneemster.

- Gebed en actie, alles wat heiligen doen, elk moment, kan uitdrukking zijn van hun toegewijde liefde aan God. Hun leven heeft geen zending, maar is een zending.

"De Heilige Johannes van het Kruis gaf de aanbeveling: 'Zorg ervoor altijd in Gods tegenwoordigheid te wandelen, hetzij in zijn werkelijke tegenwoordigheid, hetzij door Hem als tegenwoordig voor te stellen, hetzij in de tegenwoordigheid die tot de vereniging voert, al naargelang de opgedragen activiteiten het toelaten'. Uiteindelijk zal ons verlangen naar God zeker tot uitdrukking komen in ons dagelijks leven: 'Zorg ervoor voortdurend in gebed te zijn, en laat het gebed ook niet achterwege tijdens uw lichamelijke bezigheden. Of ge nu eet of drinkt, of spreekt of met mensen uit de wereld omgaat of iets anders doet, verlang altijd naar God en laat uw hart zich steeds meer aan Hem hechten'." (G et E 148)

"We hebben een geest van heiligheid nodig die zowel onze eenzaamheid als onze dienstbaarheid, zowel ons persoonlijk leven als onze evangelische inzet, kan doordringen, zodat elk moment in Gods ogen een uitdrukking kan zijn van onze toegewijde liefde. Zo kan iedere minuut van ons leven een stap worden op onze weg van heiliging." (G et E 31)

Br. Manu Van Hecke, abt van de trappistenabdij Sint-Sixtus, neemt ons dinsdagavond mee op zijn weg naar en van heiligheid doorheen zijn leven als religieuze.

- Het zijn mensen die gewone dingen op een buitengewone manier doen, of een volmaakte vorm geven aan wat we al beleven.

“Soms plaatst het leven ons voor grote uitdagingen. Daarin roept de Heer ons op tot een nieuwe bekering die Hem toelaat zijn genade nog meer te openbaren in ons leven “om ons te laten delen in zijn heiligheid” (Heb 12,10). Op andere momenten komt het er slechts op aan om een nog volmaktere vorm te geven aan wat we al beleven” (G et E 17)

Woensdag zal Philippe Hallein dieper ingaan op de band tussen heilig en goed, in een reflectie waar moraal aan heiligheid en voorbeeldigheid raakt.

- Paus Franciscus waarschuwt ons tegen een geloof zonder daden (gnosticisme) of tegen daden zonder geloof (pelagianisme). De authenticiteit van ons gebed wordt bepaald door hoe we omgaan met onze naaste. De zaligsprekingen (Mt 5, 3-12; Lc 6, 20-23) wijzen ons hierbij de weg. We moeten elk naar onze roeping handelen naar waar Jezus ons toe opriep in de zaligsprekingen. In de zaligsprekingen vinden we het gelaat van de Meester. We zijn geroepen om in ons dagelijkse leven dat gelaat te laten doorschijnen. Barmhartigheid is het uiteindelijke criterium waarnaar we geoordeeld zullen worden.

“Want het christendom is bovenal bedoeld om in praktijk gebracht te worden. Het kan voorwerp van studie en reflectie zijn, maar alleen om ons te helpen het Evangelie beter na te leven. Ik raad u aan om deze grote Bijbelteksten regelmatig te herlezen, ernaar te verwijzen, ermee te bidden en ze gestalte proberen te geven. Zij zullen ons goed doen, zij zullen ons werkelijk gelukkig maken” (G et E 109)

“(…) Het is waar dat de prioriteit uitgaat naar onze relatie met God, maar we mogen niet vergeten dat het uiteindelijke criterium waarmee ons leven zal beoordeeld worden, is wat we voor de anderen gedaan hebben. Het gebed is waardevol als het ons dagelijks liefdesengagement voedt. (...)” (G et E 104)

- Het leven van heiligen is niet perfect. Ondanks hun tekorten en mislukkingen zetten ze stappen in de goede richting en weten ze de Heer tot vreugde te zijn.

“Niet alles wat heiligen zeggen, komt volledig overeen met het Evangelie; niet alles wat ze doen, is authentiek en volmaakt. We moeten hun leven bekijken, hun hele weg naar heiligheid, de weerspiegeling van Jezus Christus die oplicht wanneer wij de hele betekenis van een persoon in zijn totaliteit begrijpen.” (G et E 22)

De levensverhalen van heiligen kunnen mensen een aantrekkingskracht op mensen uitoefenen en leiden soms tot devotiepraktijken. Hans Geybels zal dinsdag reflecteren op hoe we vandaag, vanuit een missionair perspectief, devotie positief kunnen benaderen en waar we kansen kunnen zien voor de actuele Kerk.

- De weg van en naar heiligheid geeft vaak geen comfort. God roept ons weg uit een comfortabel, maar middelmatig, kleurloos en lauw bestaan. De weg naar heiligheid herbergt een voortdurende strijd tegen de comfortabele ‘vrede’ (succes, aanzien,..) die de wereld voorhoudt.

“God is altijd nieuw. Hij spoort ons voortdurend aan om te vertrekken en verder te trekken dan het vertrouwde, naar de periferie en voorbij de grenzen. Hij leidt ons naar plaatsen waar de mensheid het meest gewond is, waar de mens, onder het mom van oppervlakkigheid en conformisme, blijft zoeken naar een antwoord op de vraag naar de zin van het leven. God is niet bang! Hij is niet bevreesd! Hij is altijd groter dan onze plannen. Hij vreest de periferie niet, Hij maakte zichzelf tot periferie (cf. Fil 2, 6-8; Joh 1, 14). Als wij naar de periferie durven gaan, zullen wij Hem daar vinden, Hij zal er zijn. Jezus is al in het hart van onze broeders, in hun gewonde lichamen, in hun problemen en diepe verlatenheid. Hij is er al.” (G et E 135)

“(…) Laten we de Heer toelaten om ons wakker te maken, ons wakker te schudden, ons te bevrijden uit onze traagheid. Laten we onze gewone aanpak herzien; onze ogen, oren en vooral ons hart openen zodat we geraakt worden door de dingen die rondom ons gebeuren en door de roep van het levend en krachtdadig Woord van de verrezen Heer.” (G et E 137)

Jean Luc Meulemeester zal ons dinsdag – letterlijk – mee op weg nemen doorheen de binnenstad van Brugge waar we in het straatbeeld de oproep om heilig te worden en een bepaalde levensstijl achter te laten kunnen terugvinden en ervaren.

- Naarmate iemand groeit in heiligheid, zal zijn/haar leven vruchtbaarder worden voor de wereld. De vruchtbaarheid, de heiligheid, is uiteindelijk de vrucht van de H. Geest.

“Laat de genade van je doopsel vruchten dragen op de weg naar heiligheid. Laat alles open voor God en richt je altijd tot Hem. Laat je niet ontmoedigen want de kracht van de Heilige Geest stelt je in staat dit te verwezenlijken. Heiligheid is tenslotte de vrucht van de Heilige Geest in jouw leven (cf. Gal 5, 22-23)” (G et E 15)

“Hopelijk ontdek je dat woord, die boodschap van Jezus die God doorheen jouw leven wil geven aan de wereld. Laat je omvormen, laat je vernieuwen door de Geest opdat die boodschap gerealiseerd wordt en jouw kostbare zending niet in gevaar komt. De Heer zal ze voltooiën ondanks je vergissingen en misstappen, op voorwaarde dat je de weg van de liefde niet verlaat en dat je je altijd opent voor zijn bovenzinnelijke werking die zuivert en verlicht.” (G et E 24)

Die vruchtbaarheid kan veel verschillende vormen aannemen. Tom Zwaenepoel zal dinsdag ingaan op de band tussen de maatschappij en heiligen, op hoe de ideeën over heiligheid, de keuze van heiligen en de verering van heiligen, doorheen de tijd evolueren. Zo werden in bepaalde tijden mystici heilig verklaard, in andere tijden martelaren of stichters van congregaties.

- Heiligen worden mensen naar Gods hart, die mens die de Vader in gedachten had, trouw aan hun diepste wezen.

“Wees niet bang om een hoger doel na te streven, om je door God te laten beminnen en bevrijden. Wees niet bang om je te laten leiden door de Heilige Geest. Heiligheid maakt je niet minder mens, want het is de ontmoeting tussen jouw zwakheid en de kracht van Gods genade.” (G et E 34)

Bart Geryl zal ons dinsdag wat meer vertellen over de figuur van Constant Lievens, met aandacht voor wat heilig of onheilig maakt binnen zalig- en heiligverklaringen.

- Door hun roeping te beleven, weerspiegelen heiligen Gods aanwezigheid in ons midden, laten ze Zijn gelaat doorschijnen in deze wereld en bouwen ze zo mee aan Gods Rijk. Christus wil dit met en in hen beleven, in hun inspanningen, vreugde en vruchtbaarheid. Heiligen zijn een teken van de aanwezigheid van de H. Geest onder ons. Iedere heilige, met zijn persoonlijke zending, is een

boodschap die de Heilige Geest haalt uit de rijkdom van Jezus Christus en geeft aan zijn volk. God wil immers geen individuen redden, maar een volk.

5. Heiligheid als weg voor elke christen

- Belang van onderscheiding van de zending die ons bij het doopsel werd toevertrouwd

“Elk langs zijn eigen weg’ zegt het concilie. (...) Het belangrijkste is dat elke gelovige zijn of haar eigen weg onderscheidt en het beste van zichzelf, dat wat de Heer heel persoonlijk in zijn of haar hart heeft neergelegd (cf. 1 Kor 12,7), laat zien (...). We zijn allemaal geroepen om te getuigen, maar er zijn vele manieren waarop we dit kunnen doen.” (G et E 11)

“Onderscheiding (...) is een hulpmiddel (...) om de Heer beter te volgen. We hebben het altijd nodig om Gods tijd en zijn genade te onderkennen, om de ingevingen van de Heer niet te negeren of zijn uitnodiging om te groeien niet te mislopen. Dikwijls gebeurt de onderscheiding in kleine, ogenschijnlijk irrelevante dingen want de ware grootheid toont zich in het gewone en alledaagse. (...) Onderscheiding stelt ons ook in staat te herkennen wat de Heer in zijn mysterieuze liefdesplan concreet aanreikt opdat we niet in onze goede bedoelingen zouden blijven steken”. (G et E 169)

“Dit wordt vooral belangrijk als zich iets nieuws in ons leven aandient en we moeten onderscheiden of het Gods nieuwe wijn is of iets bedrieglijks van de geest van de wereld of van de duivel. Bij andere gelegenheden gebeurt het tegenovergestelde omdat de machten van het kwaad ons ertoe brengen om niets te veranderen (...). Wij verhinderen dan de werking van de Geest. Wij zijn vrij in Jezus Christus’ vrijheid. Toch vraagt Hij ons om te onderzoeken wat er in ons leeft – onze verlangens, angsten, onzekerheden, ambities – en wat er rondom ons gebeurt – ‘de tekenen van de tijd’ – om zo de wegen te herkennen die naar de volle vrijheid voeren: ‘Keur alles, behoud het goede’ (1 Tes 5, 21).” (G et E 168)

- Enkele grondhoudingen om de levensstijl waar Christus ons toe roept, te verstaan

Doorzettingsvermogen, geduld en zachtmoedigheid: verankerd zijn in God geeft kracht om te volharden te midden van tegenslagen, maar ook om de tekortkomingen van anderen te verdragen.

Vreugde en zin voor humor: Heiligen zijn vervuld van vreugde (G et E 125)

Stoutmoedigheid en vurigheid: Enthousiast naar buiten treden om te dienen en te verkondigen, met hulp van de genade

“Laten we de Heer de genade vragen niet te aarzelen als de Geest ons vraagt een stap voorwaarts te zetten. Laten we de apostolische moed vragen om het Evangelie aan anderen te verkondigen en om niet langer van ons christelijke leven een museum vol herinneringen te maken. Moge de Heilige Geest ons altijd de geschiedenis doen bekijken vanuit het perspectief van de verrezen Jezus. Zo zal de Kerk niet stilstaan maar vooruitgaan door voortdurend de verrassingen van de Heer te verwelkomen.” (G et E 139)

In gemeenschap: samen leven of werken is een weg van geestelijke groei. Los van anderen leven leidt gemakkelijker tot het verliezen van de realiteitszin en innerlijke helderheid, en te bezwijken onder verlokkingen.

“Een gemeenschap die de kleine details van liefde koestert, waar de leden voor elkaar zorgen en een open en evangeliserende ruimte creëren, is een plaats waar de verrezen Heer aanwezig is, die deze gemeenschap volgens het plan van de Vader heiligt. (...)” (G et E 145)

In onophoudelijk gebed: Vele vormen van bidden kunnen het hart openen voor de ontmoeting met God, om te luisteren naar Zijn stem en om in het licht van de Geest de wegen van heiligheid, waartoe Hij ons roept, te onderscheiden.

“(...) Voor elke leerling is het noodzakelijk om bij de Meester te zijn, naar Hem te luisteren, van Hem te leren, altijd weer te leren. Als we niet luisteren, zullen al onze woorden alleen maar nutteloze prietpraat zijn.” (G et E 150)

De citaten in deze syllabus komen uit de apostolische exhortatie van paus Franciscus *‘Wees blij en juich (Gaudete et exsultate). Over de roeping tot heiligheid in de hedendaagse wereld’*, uitgegeven in Rome op 19 maart 2018. De Nederlandse vertaling door de Bisschoppenconferentie van België verscheen als het nummer 38 in de reeks Werelddocumenten (Wkd), een uitgave van Licap, Guimardstraat 1, 1040 Brussel. De exhortatie kan via de Kerknetwebshop besteld worden: <https://www.kerknet.be/kerknet-shop/product/wees-blij-en-juich>